N. 32.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE dnia 20 Kwietnia V. S. ROKU 1807

S PETERSBURG VS. d. 9 Kwietnia. Aktualny stanu Konsyliarz Sperański otrzymał order S. Anny 1 klassy. konsyliarz Małosiemow tenże order 2 klassy. Mohilewskiego sądu głównego 1 Departamentowi oświadczono ukontentowanie naywyższe za pilne spraw sadzenie. Stanu konsyliarz Iarcow uwolniony od 42 letniey służby z pensyą dożywotnią całey gaży.

KROLEWIEC d. 2 Kwietnia. Rzecz iest nie wątpliwa, iż woyna przykrą i uciązliwą być musi koniecznie dla tych kraiów, które są obowiązane dostarczać armiom żywność furaż, inne potrzeby, dawać podwody utrzymywać w domach żołnierza: z tém wszystkiém iednak los ich znośnieyszy bywa, niżeli tych okolic gdzie znayduią się woyska nieprzyiacielskie: tu albowiem rekwizycye są nieumiarkowane, grabież rabunek i wszelkiego rodzaiu bezprawia dzieią się sposobem naystraszliwszym. Rzetelne i dokładne w szczegółach wiadomosci o woyskowych uciskach bardzo rzadko przychodzą do kraiów oddalonych od nieprzyiaciela: i dla tego obecne tych nieszczęście wydaie się im większe, niżeli dalekie, teraznieysze nieznośnieysze niż przyszłe któreby mógł przynieść nieprzyiaciel. Szczególne opisywanie podobnych zdarzeń byłoby zbyt obszerne; daiemy iednak następuiące. z którego można uczynić porównanie między kraiami od nieprzyiacioł zaiętemi. a drugiemi, w których ieszcze nie był nieprzyiaciel.

Francuzcy Generałowie, Officyerowie. i żołnierze utrzymuią się i żyią bez zadne zapłaty; cała ich armia podczas woyny we wszystko obfituie iuż zaś w czasie pokoiu gdy własny utrzymuie ich narod, dla miernego żołdu muszą wszyscy prowadzić bardzo umiarkowane życie. Ten niedostatek musi koniecznie zapalać w nich ochotę do woyny, podczas którey dla oszczędzenia dochodów publicznych wydawanie żołdu odkładać zwykli Francuzi do tey pory, gdy woyska powracaią do granic oyczystych. Zkąd pochodzi że przez cały ciąg woyny armia Francuzka opatruie sama sie ie gwałtownym sposobem. postępuiąc nieludzko w kraiach nieprzyiacielskich które podbiła. Maior u nich podczas pokoiu bierze 726 reichs talarów Półkownik 833. Generał brygady 1616. Taka summa nie wystarczyłaby im zapewne do życia. iakie podczas woyny prowadzą na kawę śniadania obiady, wieczerze kosztowne trunki, inne wygody Nie dziw przeto, iż iedney gospodyni w Potzdamie kosztowało utrzymywanie 3 Officyerów i 9 żołnierzy w czasie krótkim 800 reichs talarów; obywatelowi Berlińskiemu bogatemu 60 na dzień; prosty żołnierz co dzień kosztuie gospodarzowi czerwony złoty. Bywaią przypadki, że odieżdżaiącemu Officyerowi trzeba ieszcze dawać na drogę wino i wszelką żywność.

Wspomnieliśmy dawniey, że Król Fryderyk 3 wydał nowe przepisy względem karności woyskowey, ukarania kommendantów twierz poddanych nieprzyiacielowi, wielu Officyerów niedbale służących i żołnierzy; osnowę ważnego pisma kładniemy.

Dla zniszczenia prawie zupełnego wielu dywizyi woysk Pruskich przeciwko Francuzom ruszonych w pole Król nie mógł dokładnych rapportów nie maiąc, rozróżnić pogłoskę od prawdy, nadgrodzić i ukarać w miarę zasługi. Odkłada więc wszystko na ten czas, gdy okoliczności nowe czynić spokoynie i rozważnie dozwolą. Nie chce Monarcha przypisywać waleczney armii Pruskiey klęsk i nieszczęść na niego i oyczyznę zlanych, ciesząc się owszem z tego, iż wielu poddanych od naywyższego do ostatniego stanu dystyngwuie się w czasie trudnym przez umysłu stateczność odwagę, przywiązanie, wierność, i honoru miłość. Lecz wyznać musi, że zdarzyły się takie postępki, które nigdy zapomniane, i bez kary przykładny puszczone być nie mogą, iakie było poddanie Francuzom twierdz Stettinu, Custrinu, Spandau. Magdeburga ect.; postępek wielu Officyerów, którzy nie będąc obecnemi przy korpusach, co przez kapitulacyą poddawały się nieprzyiaciołom, dobrowolnie sami siebie poczytali za należących do kapitulacyi, a nadto kommendantów swoich i podkommendnych skłaniali do przyięcia ugody nieprzystoyney żołnierzowi; nakoniec postępek tych wszystkich, którzy nie maiąc dymissyi i ieńcami nie będąc opuścili armią, i w domu własnym osiedli O tych Król Pruski stanowi.

Tu następuią imiona kommendantów twierdz wyliczonych Officyerów garnizonu Magdeburgskiego, korpusu X. Hohenlohe i wielu innych, którzy się znayduią w iednym z wyliczonych przypadków; wszystkim domierzone są kary wielorakie rozstrzelania, dymissyi bez abszeytu, ettc. Nadto Król zostawuie sobie wezwać do odpowiedzi wszystkich Generałów, Officyerów woiennego kommissoryatu urzędników których czynności są podeyrzane albotéż przestępstwa całey armii wiadome. Jezeli zaś w dalszey indagacyi pokażą się okoliczności ważnieysze, kara nastąpi surowsza. Ażeby na przyszłość nie działo się nic podobnego, i każdy pamiętał o swoich obowiązkach, Król stanowi.

Gubernatorowie i kommendanci, którzy lękaiąc się bombardowania czyliteż pod pozorem niedostatku rzeczy ku obronie potrzebnych, albo dla inney przyczyny błahey, bronić nie będą twierdz do ostatka, zostaną rozstrzelani. Ci sami ieśli dla własney lub Officyerów korzyści umieszczą w kapitulacyi oddzielne warunki, iak zdarzyło się w Magdeburgu, oddaleni będą ze służby. Półk odbieraiący rozkaz do attaku, a nie pełniący rozkazu, będzie zkassowany i między drugie rozdzielony. Officyer bez odniesioney rany z boiowiska uchodzący będzie oddalony od służby z niesławą; żołnierz broń rzucaiący w ucieczce rozstrzelany. Officyer spotykaiący rozproszonych żołnierzy, obowiązany iest ich zgromadzić, i z własném niebezpieczeń-

stwem odprowadzić do korpusu lub na mieysce przeznaczone; nie czyniący tego przed sądem odpowie. Lekarze półkowi w dzień bitwy znaydować się powinni przy swoich korpusach i mieć wszelkie potrzeby; w przeciwném zdarzeniu tracą służbę. Przy bagażach każdego korpusu znaydować się ma zawsze naymniey ieden Officyer sztabowy, dla utrzymania porządku w marszach, kto ich odstąpi s użbę traci z niesławą: kto spali albo zrobi trwogę bez przyczyny, będzie rozstrzelany; iako i ludzie wyprzęgaiący konie do ucieczki.

W nadzwyczaynych okolicznościach, iakie są marsz nagły lub odwrót, każdy kommendant na każdém mieyscu ma władzę potrzebować żywności i furażów dla swoich ludzi i koni; wymagaiący nad potrzebę rozstrzelan będzie. Officyerowie od Generalnego sztabu z pomocnikami dzielą się między kolumny, których nigdy pod żadnym pozorem odstępować nie powinni. Batalionowi rzemieślnicy na przodzie kolumn ciągnąć maią dla naprawienia pr dkiego coby się w drodze zepsuło. dozor należy do Officyerów sztabowych, ażeby marsz opoźniony nie był. Gdy armia stawać musi pod okiem nieprzyiacioł ci sami przeyrzeć mieysc położenie obowiązani. Jeżeli unterofficyer i żołnierz który przez całą woynę dystyngwować się będzie szczególną roztropnością i odwagą, równe z szlachcicem nabywa prawo do rangi Officyerskiey; przestępcy tracą rangę unterofficyerów. Dystyngwuiący się w boiu gdy polegnie, wdowa iego pensyą dożywotnią mieć będzie. Wiadomo, że postępki przeciwne karności i posłuszeństwu koniecznie i srogo muszą być karane, w tych czasach ostatnich przepis nie był zachowany, zkąd nieszczęśliwe skutki wynikněły; Król rozkazuie ażeby odtąd wskrzeszone były dawne przepisy, a nikt ukarania godzien bezkarnym nie odchodził. Ktokolwiek i iakimkolwiek sposobem wydzierać będzie u obywatelów pieniądze lub inne rzeczy, zasłuży na śmierć. Kto przyioł służbę w armii nieprzyiacielskiey, a będzie poymany zbroyno, zasłużył na śmierć. Te przepisy ogłoszone wyższym urzędom czytane być maią w każdym korpusie co Niedziela sposobem wyrozumiałym dla wszystkich, mianowicie zaś dla żołnierzy i rzemieślników w ięzyku ich narodowym.

U nas i w Pillawie uzbroiono statków kilka, które po Frisch Haff i brzegach okolicznych krążyć powinny przecinaiąc kommunikacye nieprzyiacielowi. Posiłki ztąd wysłane do Gdańska bez żadney przeszkody szczęśliwie staněły na mieyscu. Garnizon częste wycieczki czyni, zawsze z niemałą korzyścią. Generał Kalckreuth obiął kommendę. Nie wiemy z pewnością, ieśli iuż nieprzyiaciel sprowadził pod mury dawno oczekiwaną artylleryą ciężką i ammunicye, bez których oblężenia porządnego rozpocząć nie może, i czyli iuż zaczoł sypać szańce; to pewna, że nowe posiłki dla naszych gotuiemy. Twierdza Grudziądz iest obleżona: słychać że woyska Hesse Darmstadzkie i inne niedawno do niey szturm przypuściły; ale nic nie sprawiwszy z wielką w ludziach klęską zostały od murów odparte.

LONDYN d. 25 Marca. Głośno mówią o zaszłey odmianie w ministeryum; rzecz stać się miała następuiącym sposobem. Niedawno Ministrowie w obu izbach Parlamentowych oświadczyli, że potrzebna iest w okolicznościach dzisieyszych ustawa, którey powagą Król mocen będzie użyć talentu, zdolności, siły wszystkich wierno poddanych dla honoru korony, obrony iey zprzymierzeńców; w tym celu proiekt wygotowany był przeczytany raz pierwszy, i w deliberacyą poszedł. Czekali niecierpliwie Reprezentanci i Parowie powtórnego roztrząsania i trzeci ego w ten czas rządowe osoby obiaśnić rzecz miały, i okazać całą obszerność nowego prawa, iakoteż pubudki i potrzebę narodu konieczną ażeby użył co ma wszystko na poniżenie nieprzyiacioł. Oppozycya zaś gotowała się im czynić zwyczayne zapytania i zarzuty; lecz do tego nie przyszło.

Rozeszła się pogłoska, że Król z Ministrów swoich iest nieukontentowany, potwierdził ią Lord Howick, który stanowszy w izbie oświadczył, że okoliczności niespodziane spoźniły drugie czytanie owego proiektu, zatem na czas dalszy odłożone być musi. Ciekawości powszechney zaspokoić nie mogą Ministrowie, obowiązek milczeć im nakazuie: maią więc nadzieię że Parlament nalegać nie zechce o wyiawienie taiemnicy, która zachowaną być musi. Przyrzekł iednakże Howick rzecz całą obiaśnić, skoro mu wolno będzie. Wielorakie są o tém domysły: iedni mówią, że interes Katolików Irlandzkich, drudzy że okoliczności polityczne Ministrów z Monarchą poróżniły. To pewna, że wszyscy zgodnie oświadczyli Królowi w umiarkowanych i pełnych uszanowania wyrazach, iako nie mogą dawać rady przeciwney przekonaniu i obowiązkowi swemu. Po takiém oświadczeniu Jerzy 3 mógł iść za ich zdaniem, albo nowych sług wybierać, co też uczynił. X. Portland został Prezydentem izby skarbowey, to iest pierwszym Ministrem na mieyscu Lorda Grenville. Zasiadał dawniey w Oppozycyi z Foxem; podczas rewolucyi Francuzkiey połączył się z Pittem, i lat kilka był w radzie Królewskiey. Temu mężowi Monarcha poruczył wybor wszystkich pracy towarzyszów.

Admiralicya od brzegów Francuzkich wiadomość odebrała, że od Brestenskiey eskadry 5 tylko liniowe okręta z fregatą port opuściwszy, nie postrzeżone od flott Angielskich pod żagle wyszły; nie wiadomo, iaką z naszey strony potęgę rząd wysłe w pogoń, i to niepewna w którą stronę poszedł nieprzyiaciel; iest domysł że niesie posiłek G. Ferrand do S. Domingo; na wszystkich okrętach znayduie się cokolwiek żołnierza lądowego.

Przed kilko dniami w izbie niższey była mowa o Katolikach Irlandzkich. Część Reprezentantów znacznie większa skłonność okazuie do nadania im obywatelskiego przywileiu. Wilberforce który naywięcey pracował nad zniesieniem handlu Murzynów, oświadczył że postępowanie Anglików z współziomkami równy ciężar znoszącemi, synami iedney oyczyzny, zdrowey polityce, rozsądkowi, słuszności, i wspaniałomyślności Angielskiey był dotąd przeciwny zetrzeć plamę dziś przystoi. Jakoż gdyby teraz rzecz w Parlamencie przechodziła, niewątpliwie zyskaliby większość głosów pokrzywdzeni Irlandczykowie.

Lord Grenville przed ustąpieniem z urzędu rozmawiał z bankierami Londyńskiemi, wz lędem pożyczenia u nich summ potrzebnych skarbowi na subsidia zagraniczne i interes Irlandzki. Tenże skłonił Parów, ażeby większością głosów uchwalili, że handel Murzyński wziąć ma koniecznie swój koniec d. 8 Maia; chociaż Królewicz X. Clarence z wielo innemi obstawał gorliwie za utrzymaniem dawnych zwyczaiów. W izbie zaś niższey postanowiono, że właściciel okrętu bawiącego się tymże handlem po upłynieniu zamierzonego czasu, wprowadzaiący dorosłych Murzynów

Afryki do Angielskich osad od każdey głowy sztrofu zapłaci po 40 FS. od każdey niewiasty po 50, od dzieci nie maiących lat 14 10 FS.

Kompania wschodnio Indyiska wiadomość odebrała z Madras przez okręt wysłany d. 14 pazdziernika; że tam panuie spokoyność zupełna na lądzie: lecz na morzu nieprzyiaciele czynić nie przestali szkodę w handlu naszym; d. 24 września fregata Francuzka Piemont blizko brzegów wyspy Ceylan poymała okręt kompanii Fama bogato ładowny, gdy płynoł z Bombay do Bengalu po krótkiey rozprawie w którey z maytków Angielskich iedeu poległ, 6 raniono: lud pozostały odesłał na słowo nieprzyiaciel, statek do wyspy Francuzkiey uprowadził.

Listy odebrane z Jamaiki doniosły, że do wielkiey liczby Francuzkich korsarzów, którzy wychodząc z Guadalupy i Martiniki przykrzyli się handlowi Angielskiemu, przybyli nowi na wyspie Cuba uzbroieni, wszyscy razem krążą blizko brzegów pomienioney wyspy, i liczbę znaczną statków kupieckich zabieraią. Zdobycie wyspy Batawskiey Curassao kosztowało naszey eskadrze 3 tylko ludzi zabitych 14 ranionych; z przeciwney strony 100 poległo albo iest ranionych. Admiralicya z urzędu złożyła Gubernatora Patten, który załogę wyspy S. Helene znacznie osłabił, daiąc znaczną część ludu swoiego wodzom płynącym na zdobycie Buenos Ayres.

CONSTANTINOPOL d. 10 Marca. Admirał Duckworth powracaiąc z naszych okolic przez ciaśninę Dardanelską na Archipelag, był wstrzymywany ogniem Tureckich batteryi które w pierwszém przeyściu prawie zniszczone zostawił, lecz strzelał do nich nawzaiem zasłaniaiąc okręta liniowe szalupami i bombardyerskiemi statkami. Stanowszy pod Tenedos, odebrał w posiłku z Jońskiego morza 10 okrętów liniowych, 8 fregat, na których znayduie się woysko lądowe. Ztąd wnosząc Turcy, że Duckworth zamyśla raz ieszcze przechodzić Dardanelle, i podstąpić do ich stolicy, czynią w ciaśninie gotowość do obrony zakładaią wiele batteryi nowych. Cała flotta z Kapitanem Baszą rzuciła pod niemi kotwice; z ąmtąd więc spodziewamy się odebrać wkrótce wiadomość o krwawey sprawie. Ambassador Sebastiani pomaga według możności. Ponieważ teraz okręta żadne z morza Czarnego i Archipelagu wchodzić do nas nie maią wolności, lękamy się głodu; iuż dał się uczuć obywatelom niedostatek wielu żywności. inne są rzadkie.

WIEDEN d. 18 Kwietnia. Propozycye z tronu w Budzie podane przy otwarciu Seymowych obrad przez Cesarza Króla Arcy X. Palatinowi d. 10 i tegoż dnia czytane w Stanach Węgierskich były następuiącey osnowy. Oświadczył naprzód Monarcha, iż zawsze miał w żywey pamięci co dawniey uczynić przyrzekł dla wiernego poddaństwa. W tym iedynie celu zwołał ich teraz; lecz wprzód niż przełożą tronowi swoie potrzeby, zastanowić się powinni doyrzale nad okolicznościami dzisieyszemi. Trzeba niemieszkaiąc ożywić i zmocnić siłę Monarchii Austryackiey ostatniemi woynami zwątloną, nadać moc i trwałość wnętrznym urządzeniom, opatrzyć dobro kraiu powszechne. Raz iuż piąty seymuią Węgrzyni pod panowaniem Franciszka. Seym pierwszy zszedł na samych prawie obrządkach koronacyinych; trzy następne krótko trwały dla nieustaiących woien, gdzie iuż nie radzić spokoynie, lecz odpierać wkraczaiącego nieprzyiaciela wypadało. Dziś szczęśliwy pokoy kwitnie; Monarcha, którego serce oycowskie zaięte iest gorącą chęcią polepszenia losu poddaństwa, zwołał Seym piąty, gdzie wszystko ma wziąć postać żywszą i nową, tak co do bezpieczeństwa kraiu zewnętrznego, iakoteż co do spokoyności i domowego porządku, ażeby dobro, pomyślność, przemysł obywatelski bez żadnych iuż przeszkod mogły wyiść na stopień naywyższy. Do tak wielkiego celu podaią się propozycye.

1. Jeszcze r. 1715 pod panowaniem Karola 6 Węgierskie stany same przyznały że do utrzymania wnętrznego bezpieczeństwa i za granicą powagi, trzeba narodowi Węgierskiemu trzymać zawsze gotową do ruszenia w pole ogromną siłę zbroyną. R. 1802 Seym przedsięwzioł pewne środki na dopełnienie kraiowych regimentów; uchwała na 3 tylko lata napisaną była; czas ten upłynoł dawno; Węgierskie woyska znacznego dopełnienia potrzebuią. Stany zechcą potrzebie zaradzić; i byłoby naylepiey raz na zawsze powszechne i nieodmienne prawo napisać w tey mierze, ażeby następne Seymy nic do czynienia nie miały.

2. Woysko bez pewnego i dostatecznego żołdu nie może być utrzymane. Przeszłe Seymy fundusz dla żołnierza Węgierskiego przeznaczyły; który w onym czasie był dostateczny; dziś odmieniły się okoliczności; drożyzna iest wielka; summy dawniey dane iuż nie wystarczaią, radzi Monarcha, żeby Seym dzisieyszy podwyższył podatek w miarę nowych potrzeb.

3. Woysko regularne kray zasłania; zwyczayne u Węgrzynów pospolite ruszenie wspiera woysko. Nigdy sobie nie przykrzył ten rod waleczny na pierwsze od rządu wezwanie stawać do obrony kraiu. Z pociechą i wdzięcznością przywodzi sobie na pamięć Monarcha, iak w krótkim lat 8 przeciągu Węgrzyni trzykroć wystawili ogromne zastępy, w latach 1797, 1800, i 1805.

Co wszystko narod wykonał w czasie naykrótszym, i gdyby pozwoliły okoliczności krytyczne bez wątpienia lud uzbroiony ruszeniem pospolitém dałby w każdym razie dowod męztwa i rycerskiey ochoty. Kocha pokoy Monarcha i nie pragnie bynaymniey widzieć się raz czwarty przymuszonym do zwoływania Węgrzynów ku obronie powszechney. Lecz radzi roztropność w spokoynym czasie myślić o następnych woynach, i przyzwoite środki zgotować; przeto więc na Seymie teraznieyszym stany Węgierskie urządzić powinny powstanie zbroyne ludu swoiego. Nie iest myślą Cesarza, żeby to przemieniło się w milicyą zawsze stałą: chce tylko, aby narod Węgierski był zawsze uzbroiony miał w zapasie wszystko do ruszenia w pole, i rychło zgromadzić się mógł do potrzeby.

4 Cesarze Józef i Leopold 2 znaczny dług zostawili, który powiększył się od r. 1792 pod panowaniem dzisieyszego Monarchy, gdyż musiał kilkanaście lat z nieprzyiacielem woiować bez przestanku prawie, na różnych mieyscach częstokroć odległych od granic państwa, z niezmiernym wydatkiem. Franciszek nie chcąc obciążać poddaństwa, mianowicie Węgrzynów, podatkami nowemi przestawał dotąd na dawnieyszych dość miernych. Dziś rzecz otwarcie przekładaiąc, a gorliwości i wierności Stanów seymuiących pewien, ma nieomylną nadzieię, iż nie naruszaiąc praw i Konstytucyi wynaydą źródło, z którego napełni się skarb publiczny, a kredyt onego ugruntowany zostanie.

5 Bez sprawiedliwości niema publicznego i prywatnego dobra i szczęścia. Cesarz widzi konieczną potrzebę urządzenia w narodzie Węgierskim sądów nowym i doskonalszym sposobem, naybardziey wexlowych

iakoteż ustanowienia opieki sierot. To przełożywszy Monarcha stanom oświadcza, iż gotow zawsze iest wysłuchać łaskawie skargi ich i zażalenia, iakoteż dogodzić żądaniom sprawiedliwym.

Roztrząsanie propozycyi od tronu podanych będzie podobno zawieszone do powrótu Monarchy z Wiednia. W enczas nawzaiem Stany iak im Cesarz rozkaznie, podadzą swoie prozby i żądania. Zga nąć nie trudno iż Węgrzyni naybardziey prosić będą iak iuż prosili na przeszłych Seymach. ażeby zniesione było lub zmnieyszone przynaymniey znacznie cło od produktów kraiowych gdy te wychodzą za granice Królestwa, do obcych kraiów czyliteż prowincyi Austryackich; ażeby im dozwoloną była żegluga Dunaiem do morza Czarnego; ażeby mogli odtąd handel wolny prowadzić z portami Trieste, Fiume.

D. 16 zwłoki śmiertelne Cesarzowey obrządkiem uroczystym złożone zostały w grobie familii panuiącey, który iest w kościele Kapucyńskim; Arcy X. Jan zastępował mieysce nieprzytomnego Monarchy, który w krótce ma powrócić na Seym do Budy.

Arcy Biskup Grecko Katolicki Lwowski i Metropolita Galicyi Angellowicz, przez wzgląd na wielką zasługę w kościele i oyczyźnie otrzymał dostoyność konsyliarza taynego, i przed Cesarzem przysięgę wykonał. Grecko nie Unicki Biskup Temeswaru Awakumowicz uwolniony od obowiązków Referen a w Kancellaryi Węgierskie , został aktualnym taynym konsyliarzem. Arcy Xiążęta Ludwik i Maxymilian otrzymali stopień GL. armii Austryackiey. Półkownicy Walmoden, Buress, Nowak, Radiwoiewich, Wacquant zostali GM.

Z Semlinu iest wiadomość, że Basza Belgradzki iadąc z tey twierdzy do wschodnich prowincyi Ottomańskich w drodze od Chrześcian iest zamordowany. Usprawiedliwiaią ten postępek Serwianie obwiniaiąc zmarłego, że zapomniawszy o świeżo zawartey kapitulacyi, i o pokoiu na rozkaz Selima 3 podpisanym miał iednak szkodliwą zmowę z nieprzyiacioł mi ludu oswobodzonego, czego dowodzi korrespondencya przcięta. Jednak chociaż był godzien śmierci, nie odniosł iey z ręki Chrześcian, lecz zginął od kupy swawolnych rozboyników, którzy go spotkali.

GL. i kommenderuiący w Transylwanii Graf Kollowrath w nadgrodę 40 letnich zasług otrzymał dostoyność taynego konsyliarza. Wszystkie wiadomości z Węgier przysłane donoszą, że Comitaty Królestwa na Seym teraznieyszy obrały mężów cnotą, zasługą dostoieństwem, oświeceniem znamienitych, zkąd niepłonna iest nadzieia, że obrady pod hasłem dobra powszechnego zaczęte prędki i pomyśny koniec wezmą. Handel na morzu Adryatyckiém upada coraz bardziey, chociaż Austryackie porty Trieste, Fiume nie są zamknięte, rzadki iednak okręt zawiia do nich; lękaią się żeglarze narodów oboiętnych, aby od iedney strony lub drugiey eskadr zatrzymanemi nie byli.

W Lipsku Francuzi ieszcze odkryli wiele utaionych towarów Angielskich, i zkonfiskowali; pozwolono iednakże kupcom tego miasta wszystkie odkupić za półtora milliona talarów, i wolnie przedawać. Obywatele Lipscy udali się do dworu Dresdeńskiego z prozbą, ażeby kray dopomogł im przez składkę 500 tysięcy talarów w złym czasie. który w szczęśliwszey chwili z ich pracy i przemysłu korzystał tak wiele. W rządzie Saskim żadna dotąd odmiana nie nastąpiła; ogłoszono tylko, że we ług brzmienia przepisów związku Reńskiego wolne obrządków religii sprawowanie bronione Katolikom być nie ma.

W Szląsku stan stron woiuiących iest nie dobrze wiadomy. Twierdzą Prussacy, że w pozostałych im twierdzach Cosel. eisse, Glatz, i Silberberg ieszcze maią na załodze blizko 30 tysięcy iazdy i piechoty, którą liczbę nie trudno iest pomnożyć, tym końcem przyrzeczone są posiłki pieniężne od Anglików. Pierwsza dywizya woysk Bawarskich wyciągnęła do Pruss południowych; druga twierdz Cosel szturmuie; słychać że X. Anhalt Pless zgromadziwszy znaczną liczbę zbroynych w Glatz, ruszył w po e dla oswobodzenia oney.

PARYZ d. 24 Marca. Sanhedrin Zydowski iuż iest zamknięty; nie dokończył wprawdzie całego dzieła, na które był zwołany, wiele iednak ustaw napisał, które z czasem przybliżyć maią tego ludu cywilizacyą. Furtado dawny Prezydent, Sintzheim nowy kilku innych mężów oświeceńszych w zgromadzeniu gorliwie nieraz mówili, odwodząc rodaków od próżniactwa, oszukiwania, i lichwy, któremi naybardziey, bawią się zwykli. nawet ieszcze przy zamknięciu Sanhedrinu rozprawiał Sintzheim w tey mierze długo i gruntownie. Zostawmy skutek czasowi. Z wielu napisanych ustaw ta iest uwagi naygodnieysza, że Żydzi kray w którym mieszkaią, za oyczyznę mieć powinni bronić, od obowiązku służby woyskowey nic ich uwalniać nie może, iak święta nayuroczystsze odrywać nie powinny od służby i rycerskiey pracy.

Kardynał Maury w czasie rewolucyi wygnaniec, niedawno przywrócony oyczyźnie, uznany iest Francuzkim Kardynałem, i ma odbierać pensyą emu dostoieństwu przyzwoitą ze skarbu publicznego.

Eskadry nasze w Genui, Toulonie, Cadix, Rochefort Orient, Brest nieczynne są i przez Anglików silnieyszych zamknięte, słychać, iż w porze wiosenney wszystkie, albo przynaymniey niektóre wynidą na taiemne wyprawy. Z portów zachodnich Dunquerque, Calais, Boulogne, Havre, Dieppe, wielu innych naysmutnieysze wiadomości przychodzą. Mieliśmy burzę straszliwą; skutki iey okropne opisali Anglicy. do ich powieści przydamy, że kilku Francuzkich korsarzów, którzy dla połowu na morze wyszli utonęło, kilku na piaskach osiadło: nawet stoiące w portach okręta nie wolne były od niebezpieczeństwa i szkody. Kiedy na ten widok zdumiewali się i ruchliwi mieszkańce, tegoż czasu przed wyliczonemi portami ostrze one zbliżonych nagle i w iedną prawie godzinę kilkadziesiąt Angielskich statków różney wielkości. Z tych iedne w oczach patrzących Francuzów tonęły, drugie rozbiiały się o skałę, inne osiadały na piaskach. Żadnego ratować nikt nie mógł, z ostatnich ludu cokolwiek na ląd sprowadzono, wiecey zginęło. Znalazły się acz w małey liczbie takie nawet okręta które chociaż zerwane z kotwicy u brzegu oyczystego, pozbawione masztów i żaglów, i zguby nieuchronney blizkie nie chciały iedna zawiiać do portów Francuzkich, i oddawać się w niewolę, inne chociaż na strzał armatny tylko oddalone od batteryi naszych, ogień ich natężony wytrzyma wolał , niż flagę zwiesić, niektóre nawet batteryom lądowym odpowiadał . Kilka było tak szczęśliwych, że złamawszy przeszkodę oddaliły się na głębinę w całości, i do portów oyczystych powrócił .

DODATEK